

Едуард СИРОМОЛОТ,

аспірант кафедри державного управління, публічного адміністрування та економічної політики Харківського національного економічного університету ім. С. Кузнеця

Eduard SYROMOLOT,

Postgraduate Student of the Department of Public Administration and Economic Policy, Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics

<https://orcid.org/0009-0006-0118-4237>

Науковий керівник: **Наталія ГАВКАЛОВА**, доктор економічних наук, професор, завідувачка кафедри державного управління, публічного адміністрування та економічної політики Харківського національного економічного університету ім. С. Кузнеця

ВПЛИВ ДЕМОГРАФІЧНИХ ЗМІН НА ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ТЕРИТОРІЙ ТА РОЗРОБКУ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ

THE IMPACT OF DEMOGRAPHIC CHANGES ON PUBLIC MANAGEMENT OF TERRITORIES DEVELOPMENT AND ELABORATION OF REGIONAL POLICY

The demographic changes are one of the important features of the development of territories in the modern conditions of strategic planning of regional policy in Ukraine, which are due to the latest processes of renewal of regional development and the continuation of the European integration policy of Ukraine, on the one hand, and the consequences of the full-scale war, on the other.

The existing negative demographic situation in Ukraine significantly affects the formation of territorial inequalities and disparities, which leads to unbalanced development of territories, requires constant monitoring and evaluation of socio-economic processes and conducting experiments in the field of public management of spatial development in communities and at the regional level in the course of medium and long-term planning and implementation of interrelated tasks and measures, programs of socio-economic development.

The creating mechanisms to respond to demographic changes, as a feature of territorial development and a modern challenge of regional policy in Ukraine, is possible in the context of developing functional types of territories, as a best practice in the functioning of the European Union's cohesion policy and a new object of socio-economic processes and innovative development of communities and regions of Ukraine.

Keywords: *demographic changes, inequalities and disparities, territories development, functional types of territories, policy creation, regional policy, European integration.*

Гармонійний та збалансований розвиток територій країн Європейського Союзу, як безперервний процес удосконалення функціонування євроінтеграційної політики, формується на основі політичних рішень та розробки відповідного інструментарію для подолання диспропорцій та нерівномірностей розвитку громад та регіонів [1], які у тому числі обумовлені демографічними змінами як однієї із сучасних особливостей розвитку територій, така що має суттєвий вплив на соціально-економічні процеси, які відбуваються на рівні громад та регіонів як об'єктів регіональної політики України [2].

Простір інновацій у публічному управлінні, як однієї із особливостей розвитку територій, формується завдяки досягненню мережевої співпраці науковців та політиків для проведення експериментів у сфері регіонального управління розвитком територій на основі створення функціональних типів територій, які є кращою практикою євроінтеграційних трансформацій та переходу до політичної пріоритезації у розбудові функціонального регіону [3].

Інноваційні підходи у публічному управлінні - це сучасні виміри та управлінські дії у сфері розробки політики регіонального розвитку які базуються на аналізі сучасних викликів та проведенні досліджень особливостей розвитку територій [4], ґрунтуються на європейську практику студіювання чинників, які впливають на просторовий розвиток громад та регіонів і досягнення політичних цілей євроінтеграційної політики.

Новітня демографічна ситуація в Україні визначається як кризова на основі дослідження динаміки несприятливих змін за показниками зменшення чисельності працездатного населення, старіння населення в Україні, масової еміграції, падіння народжуваності, що веде до негативних економічних наслідків, а саме зменшенню доходів бюджету, збільшенню видатків, та зростання територіальних диспропорцій [5].

Спільний дослідницький центр Європейського Союзу, який приймає участь у розробці євроінтеграційної політики через проведення тематичних досліджень, представив публікацію науковців [6] в якій аналізується вплив демографічних змін на розвиток територій, створення регіональних моделей управління та прийняття належних політичних рішень.

Дана публікація визначається як інструментарій для перетворення демографічних викликів на нові можливості та забезпечення сталого розвитку, рівності й стійкості в усіх регіонах ЄС шляхом впровадження цілеспрямованих дій, заснованих на даних і адаптованих до місцевих умов заходів. Вона визначає актуальні фактори демографічних трансформацій і пропозиції щодо політичних втручань з боку політиків, регіональних стейкхолдерів та представників інституцій ЄС для ефективного реагування на складні й нерівномірні демографічні трансформації, що відбуваються в різних частинах Європейського Союзу.

Одже, імплементація в Україні наданих рекомендацій з реагування на демографічні зміни у Європейському Союзі, у тому числі через створення активних громад та здійснення інноваційних і цілеспрямованих інвестицій, може бути сферою експериментального публічного управління розвитком територій, напрямом політичних втручань та діями на місцевому та регіональному рівнях влади з розробки політики підтримки розвитку функціональних типів територій, як нового об'єкту регіональної політики України.

Список використаних джерел

1. Сиромолот Е. А. Відновлення розвитку територій в умовах європейської інтеграції. *Молодіжний економічний вісник ХНЕУ ім. С. Кузнеця*. 2024. № 1. С. 99-103. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/33576>
2. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки: Постанова КМУ від 15 березня 2024 р. № 305. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/940-2024-%D0%BF#n2>
3. Сиромолот Е. Значення проведення експериментів у сфері публічного управління розвитком територій. Публічне управління та адміністрування в Україні: євроінтеграційний поступ : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції за міжнародною участю, 30 травня 2025 р.: тези допов. / за наук. ред. проф. І. І. Чудика, Д. І. Дзвінчука, І. П. Лопушинського; упоряд. Л. С. Мосора. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2025. Т. 2. С. 330-334. URL: <https://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/36851>
4. Сиромолот Е.А. Вплив наукових досліджень на формування політик регіонального розвитку України та територіальної згуртованості ЄС. Публічне управління і адміністрування в Україні. 2025. Випуск 49. С.35-39. <https://doi.org/10.32782/pma2663-5240-2025.49.6>
5. Демографічна криза в Україні – у Кабміні назвали втрати серед працездатного населення. URL: <https://renews.com.ua/kultura/demografichna-kriza-v-ukrayini-y-kabmini-nazvali-vtrati-serez-pracezdatnogo-naseleattia-3/>
6. Testori G., Franklin R., Saraceno P., Pertoldi M., Perea Milla Fernandez D. et al. Territories and demographic change - Regional patterns and policy approaches, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2026, doi:10.2760/4140574